

گزیده‌ای از رهنمودهای
حضرت آیت‌الله العظمی
سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالیه)
رهبر معظم انقلاب اسلامی
به زوج‌های جوان

موسسه پژوهشی فرهنگی
دفتر مطبوعاتی دفتر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالیه)

سخن ناشر

نیاز انسان به زندگی اجتماعی و تشکیل خانواده، نیازی فطری است؛ و تطابق نیازهای درونی و امکانات بیرونی - که از مصادیق تام حکمت الهی است - این امکان را فراهم آورده تا انسانها با روی آوردن به ازدواج، به این میل باطنی و خواسته طبیعی خویش پاسخ دهند. تعلیمات دینی، از جمله آیات قرآنی، در تبیین فلسفه ازدواج به همین اصل توجه داشته و پیوند زناشویی را که از زیباترین لحظات زندگی زنان و مردان است، از آیات الهی و منشأ آرامش و آسایش می‌داند:

و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم أزواجاً لتسکنوا إیها...
و بقای نسل را نتیجه این امر مبارک و میمون می‌شمارد:
والله جعل لکم من انفسکم أزواجاً و جعل لکم من أزواجکم
بنین و حفدة...

رسول اکرم (ص) نیز ازدواج را سنت خویش خوانده تا با انتساب این کار به خود، بر ارزش آن بیفزاید و اهمیت آن را بر پیروان خویش بیشتر بنماید و بر انجام دادن به موقع آن تأکید ورزد؛ و این سنت طبیعی را با سنت الهی به هم آمیزد تا مسلمانان به انگیزه پاداش و ثواب نیز به این کار رغبت مضاعف ورزند و با تشکیل خانواده، در تربیت انسانهای بافضیلت، متدین، سالم و عاطفی بکوشند.

دینی شدن ازدواج در مکتب اسلام، پیوند زناشویی زن و مرد را از سایر اقوام و ملل ممتاز گردانیده است؛ خواندن صیغه عقد اگرچه از سوی مرد و زن می‌تواند جاری شود، اما اعتقاد عموم مؤمنین بر آن است که برای تحکیم پیوند و افزایش

۱. سوره روم، آیه ۲۱.

۲. سوره نحل، آیه ۷۲.

برکت زندگی، این کار را به وکالت به عالمی آشنای با شریعت و صاحب نفسی اهل حقیقت بسپارند تا به برکات انفاس قدسی آن وجود الهی، خاطره‌ای خوش از آغاز زندگانی در دل نگاه دارند و نصایح و پندهای او را آویزه گوش جان نمایند.

این کتاب، مجموعه‌ای است از پندها و نصایح مقام معظم رهبری به زوجهای جوانی که توفیق یافته‌اند پیوند زناشویی خود را با آهنگ کلام ایشان، هماهنگ کنند و در آغاز زندگی از سرچشمه فیض و حکمت آن عالم عارف بهره‌گیرند.

ایشان در مقام پدری مهربان، مرادی دستگیر، اندیشمندی دورنگر و ژرف‌اندیش و رهبر و راهنمایی فرزانه، در پس و پیش خواندن خطبه عقد، آمیخته‌ای از حکمت‌های نظری و عملی را با زبانی ساده و صمیمانه به هم آمیخته و شربتی به شیرینی زندگی اهل ایمان برایشان تدارک دیده و حکیمانه در کام تشنه آنها فرو ریخته است.

به منظور بهره‌مندی همگان از این جاری زلال، مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی مصمم گردید تا نسبت به تدوین و تنظیم، چاپ و انتشار سخنان معظم‌له در این گونه «مراسم» اقدام نماید، که این تصمیم با همت والای حجت‌الاسلام والمسلمین آقای محمدجواد حاج‌علی‌اکبری، عملی گردید و اینک آن مجموعه با عنوان «مطلع عشق» به نسل جوان و خواهندگان زندگی بانشاط تقدیم می‌گردد.

فهرست مطالب

دباجه	۱۷
کلام اول: ازدواج؛ ناموس طبیعت، دستور شریعت	۲۱
اشاره	۲۳
هدف زندگی	۲۵
ازدواج، یک ارزش اسلامی	۲۶
خدواند اصرار دارد	۲۷
خدواند از زن و مرد تنها خوشش نمی آید	۲۸
سنت پیامبر: ازدواج به موقع	۲۹
ازدواج در حال شور و شوق	۳۰
ازدواج در آغاز احساس نیاز	۳۱
برکات و فواید ازدواج	۳۲
شرایط کمالی ازدواج	۳۳
کفو بودن از نظر اسلام	۳۴
هشیار عاقل یا مست غافل	۳۵
شکر نعمت ازدواج	۳۶
مال و جمال، یا کمال؟ کدام انگیزه؟	۳۷
روش اسلام بهتر است	۳۸
به همین آسانی!	۳۹
مهم ترین فایده	۴۰
کلام دوم: کانون گرم خانواده	۴۳
اشاره	۴۵
کلمه طیبه یا نهاد پاک	۴۷
سؤل اصلی بیکره اجتماع	۴۸

- ۴۹..... خانواده سالم، جامعه سالم
- ۵۰..... جامعه بی خانواده، خاستگاه مشکلات روانی
- ۵۱..... نسلهای بی حفاظ
- ۵۳..... مختصات خانواده خوب
- ۵۴..... خانواده سالم، انتقال فرهنگ
- ۵۵..... خانواده سالم، آرامش افراد
- ۵۷..... انسان که ماشین نیست!
- ۵۹..... خانواده آرامتر با بهرهوری بیشتر
- ۶۰..... فرصتی برای تجدید قوا
- ۶۱..... احترام به قرارداد زناشویی
- ۶۲..... غریزه جنسی، نیاز متقابل
- ۶۳..... تدین؛ رمز مانایی خانواده
- ۶۴..... نقش زن و شوهر
- ۶۵..... خانواده در جوامع اسلامی
- ۶۶..... خانواده ایرانی، الگوی جهانی
- ۶۷..... کلام سوم: غروب عشق و قحطی عاطفه در غرب
- ۶۹..... اشاره
- ۷۱..... نسل بی هویت
- ۷۲..... گناه کبیره غرب
- ۷۳..... نه انس، نه همسری
- ۷۴..... آزادی جنسی، فروپاشی خانواده
- ۷۵..... عشق مصنوعی
- ۷۶..... پیامدهای ازدواج به سبک غربی
- ۷۷..... غرب، در سراسیمگی سقوط
- ۷۸..... دربه‌در به دنبال آرامش
- ۷۹..... گوش شنوا کو؟!
- ۸۰..... هدف شوم؛ راهکار شیطانی
- ۸۱..... فقط یک کلمه درباره خانواده
- ۸۳..... کلام چهارم: حقوق متقابل زن و شوهر
- ۸۵..... اشاره
- ۸۷..... مثل دو نفر شریک، مثل دو نفر رفیق
- ۸۸..... مرد قوام است و زن ریحان

- جابه‌جایی نقشه‌ها ممنوع! ۸۹
- زن، گُل است نه کاربرد از شما ۹۰
- مرد باید برود کار کند ۹۱
- نه مردسالاری و نه زن‌سالاری ۹۲
- تفاوت طبیعی زن و مرد ۹۳
- دو نگاه متفاوت، هر دو زیبا ۹۴
- حقّ واقعی، حقّ خیالی ۹۵
- بازی غرب ۹۶
- مرد باید ضرورت‌های زن را درک کند ۹۷
- زن هوشمند، مرد را اداره می‌کند ۹۹

ره‌نمود اول: همسفر تا بهشت ۱۰۱

- اشاره ۱۰۳
- مفهوم خوشبختی ۱۰۵
- همدیگر را بهشتی کنید! ۱۰۶
- همدیگر را خوشبخت کنید! ۱۰۸
- تواضاً بالحقّ و تواضاً بالصّبر ۱۰۹
- مثل یک پرستار نه آقا بالاسر ۱۱۰
- مراقبت اخلاقی ۱۱۱

ره‌نمود دوم: بالاتر از واقعیت ۱۱۳

- اشاره ۱۱۵
- بالاتر از واقعیات زندگی ۱۱۷
- اصل قضیه، عشق است ۱۱۸
- هر چقدر بیشتر، بهتر ۱۱۹
- از محبت خارها گل می‌شود ۱۲۰
- محبت، دستوری و سفارشی نیست ۱۲۱
- عشق‌بازی دگر و نفس‌پرستی دگر است ۱۲۲
- گام اول: احترام متقابل ۱۲۳
- گام دوم: اعتمادسازی ۱۲۴
- وفاداری کن تا جلب اعتماد کنی! ۱۲۵
- اعتماد، قراردادی نیست ۱۲۶
- دوب‌کدورتها در لابه‌لای محبتها ۱۲۷
- بزرگ‌ترها هم کمک کنند ۱۲۸

- رهنمود سوم: هنر تقسیم کار..... ۱۳۹
- اشاره..... ۱۳۱
- تقسیم کارها..... ۱۳۳
- به هم روحیه بدهید..... ۱۳۴
- زمینه سازی برای موفقیت..... ۱۳۵
- شرط مهم فعالیت اجتماعی خانمها..... ۱۳۶
- تشویق یکدیگر در میدان مسابقه خیرات..... ۱۳۷
- غمخواری، کمک واقعی..... ۱۳۹
- اهمیت فراوان مدیریت کذبانو..... ۱۴۰
- بچه داری، هنر بزرگ..... ۱۴۱
- جمع بین کار و زندگی..... ۱۴۲
- زن، قوی تر از مرد است!..... ۱۴۳
- به حضرت زهرا (س) بنگرید..... ۱۴۴
- رهنمود چهارم: سازش و سازگاری..... ۱۴۵
- اشاره..... ۱۴۷
- امام (ره) فرمودند: بروید با هم بسازید..... ۱۴۹
- سازگاری یعنی چه؟..... ۱۵۰
- یک تعبیر خوب اروپایی..... ۱۵۲
- هیچ انسانی بی عیب نیست!..... ۱۵۳
- علت تلاشی شدن بنیان خانواده..... ۱۵۴
- سازگاری دوطرفه..... ۱۵۵
- رهنمود پنجم: زندگی شیرین..... ۱۵۷
- اشاره..... ۱۵۹
- شکر عملی مهم است..... ۱۶۱
- اسرار زندگی را محکم نگهدارید..... ۱۶۲
- غمخوار هم باشید..... ۱۶۳
- ساده زیستی و میانه روی..... ۱۶۴
- مسابقه بدون برنده..... ۱۶۵
- قناعت برای همه مفید است..... ۱۶۷
- از مراسم عروسی آغاز کنید..... ۱۶۹
- حال پدر و مادر را رعایت کنید..... ۱۷۰
- حجاب و عفاف..... ۱۷۱

۱۷۳ رهنمود ششم: هشدارها و یادآوریه‌ها

۱۷۵ اشاره

۱۷۷ حسادت و غیرت یکدیگر را تحریک نکنید!

۱۷۸ تحقیر همسر، آغاز فروپاشی خانواده

۱۷۹ ایده‌آل خواهی افراطی

۱۸۰ معاشرتهای غیرشرعی

۱۸۱ حریم‌داری و عفاف، سپهر خانواده

۱۸۳ رهنمود هفتم: آسان‌گیری

۱۸۵ اشاره

۱۸۹ الف: مراسم (تشریفات)

۱۸۹ تشریفات ساده ازدواج اسلامی

۱۹۰ عقد اسلامی یا عقد جاهلی

۱۹۱ آسان بگیرید، خداوند کفایت می‌کند

۱۹۲ با شادی و میهمانی موافقم، با اسراف نه

۱۹۳ این هتله‌ها و سالنهای پرخرج، عروسی را شیرین نمی‌کند

۱۹۵ اشتباه بعضی از مسئولین

۱۹۶ این، آبرو و عزت نیست

۱۹۷ اهل تحمل حسابشان خیلی سخت است

۱۹۸ زحمت بیخودی

۱۹۹ از خاندان پیامبر(ص) تقلید کنید

۲۰۰ لباس عروس کرایه‌ای

۲۰۱ ب: مهریه، نشان ارادت یا قیمت‌گذاری؟

۲۰۱ پیامبر اکرم(ص) سنت مهریه جاهلی را شکست

۲۰۳ چرا اصرار بر ۱۴ سکه

۲۰۴ مهریه بالا بی‌احترامی به دختر است

۲۰۵ مهرم خلال، جانم خلاص

۲۰۶ مهریه بالا، سد راه ازدواج جوانان

۲۰۷ ج: جهیزیه، توشه زندگی یا بهانه فخرفروشی؟

۲۰۷ عزت دختر به اخلاق است نه جهیزیه

۲۰۸ چشم و هم‌چشمی و معضل جهیزیه

۲۱۰ به فکر دیگران هم باشید

۲۱۱ جهیزیه بهترین عروس عالم

۲۱۳..... عروس خانمها شما نگذارید.....

۲۱۵..... سخن آخر.....

۲۱۷..... جلسه عقد به پایان می‌رسد!.....

۲۱۹..... پی‌نوشتها.....

دیباچه

هو الکریم الودود...

لحظات سخت انتظار رو به پایان است، انتظاری شیرین در آستانه دو رؤیای شورانگیز که یکجا تعبیر خواهد شد.

جوانانی مؤمن و نورانی که در آستانه پیوند الهی و آسمانی خود قرار دارند. میثاقی که همه فرداهای آنان را به هم پیوند خواهد زد. گرهی که دو سرنوشت را به هم درمی آمیزد. در یکسو، جمعی از عروسه‌های جوان، لبریز از عاطفه و احساس و پُر از ناز و حیا، چشم به جاده زندگی با آرزوهای رنگارنگ، در یکسو دامادهای جوان، مصمم و پرامید، غرق عشق و شیدایی، چشم به هدفهای دور و دغدغه‌مند فراز و نشیبهای زندگی و در سوی دیگر چشمان پر از مهر و آکنده از اشک شوق و دلهای غرق شادمانی و سرور پدران و مادرانی که لحظه پیوند گلهای بوستان زندگی‌شان را انتظار می‌کشند.

و همه منتظر و چشم به راه آمدن «او» هستند. «او» که با سرانگشت کلام آسمانی خود دلهای این دلبران را برای همیشه به هم پیوند خواهد زد.

چه میثاق پرفروغی! انجام فرمان الهی^۱ و تماشای یکی از زیباترین نشانه‌های خالق زیباییها، هماهنگ با سنت نبوی(ص) و شیوه علوی(ع)^۲.

دلهای لبریز از مودت خاندان پیامبر(ص) که در روزهایی میمون و مبارک، برای فلاح و خوشبختی با یکدیگر پیمان می‌بندند، دو پرستو که بال در بال هم، پروازی را تا آشیان قدس

۱. وانكحوا الانامی منكم والصالحين من عبادكم و ايمانكم... سورة نور، آیه ۲۳

۲. و من آیاته ان خلق لكم من انفسكم ازواجاً لتكنوا ایلها و جعل منكم مودة و رحمة... سورة روم، آیه ۲۱

۳. النكاح سنتی فمن رغب عن سنتی فلیس منی. بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۰

و بهشت رضوان آغاز می‌کنند.

همچنان که در شریعت مصطفوی (ص)، بنای «ازدواج» بر آسان گرفتن است، در عقد نیز تکلفی وجود ندارد. عروس و داماد هم می‌توانند با رعایت شرایط، صیغه عقد را بخوانند؛ اما همه معتقدند که برای تحکیم پیوند و افزایش برکت و شگون زندگی چه خوب است این مرحله را به کسی بسپارند که هم عارف به آداب شریعت باشد و هم صاحب جانی پاک و نفسی مقدس، تا میمنت وجود او چراغ عشقشان را روشن‌تر و حلاوت حضور «او» صحنه زندگی‌شان را شیرین‌تر نماید.

و چه سعادت! اگر مؤسس این بنیان، ولی فقیه زمان، محبوب دل‌های مؤمنان و نایب امام عصر - عجل‌الله تعالی فرجه شریف - باشد.

سالهاست که این افتخار بزرگ شامل حال جماعتی از زوج‌های جوان می‌شود. و بدینسان برای آنها که این توفیق شامل حالشان می‌شود، به یک کرشمه دو کار برمی‌آید و به یک غمزه دو شکار!

شخص باصفایی جلوی جماعت قرار می‌گیرد. همه عقدنامه‌ها همراه با یک دفتر همراه اوست. یک به یک نام همه عروسها و دامادها را می‌خواند و تذکرات لازم را می‌دهد. وجه مشترک همه عقدنامه‌ها در میزان مهریه است. «۱۴ سکه» فقط. و البته برخی به همراه آن، سفر به خانه خدا و عتبات عالیات و یا هدیه‌ای معنوی را نیز مطابق سلیقه و توافق آورده‌اند. این، شرط حضور در چنین مجلسی است، او به تذکرات خود ادامه می‌دهد: «آقا، وکیل عقد از سوی عروس خانمها هستند و جناب آقای محمدی گلیپایگانی، از دامادها وکالت خواهند گرفت.» عروسها از این موهبت الهی احساس کرامت و سرافرازی می‌کنند و زیر چشم به دامادها فخر می‌فروشند. دامادها اندکی دلخور می‌شوند، ولی بعد با توجه به اینکه اصل قضیه همان «آنکحت» است که «آقا» می‌گوید، خودشان را آرام می‌کنند. به هر حال معلوم می‌شود از همین اول باید هوای خانم را داشت!

همه چیز مهیاست...!

و لحظاتی بعد... پرده کنار زده می‌شود و سیمای پرنور نایب مهدی - عجل‌الله تعالی فرجه‌الشریف - با هاله‌ای زهرایی (س) و لبخندی آسمانی بر جمع طلوع می‌کند. سرود جاودانی صلوات

بر لبها و جاری اشک شوق در چشمها حکایت دل‌های شیدایی
است که شاکرانه لحظه‌های شیرین وصال را جشن گرفته‌اند.
«آقا» با چشمان مهربانشان همه جمع را سیر می‌کنند و به
حاضران خوش‌آمد می‌گویند.

مطابق با شیوه این محافل، ابتدا رهبر حکیم در جملاتی
کوتاه و نغز، پدرا نه و مشفقانه، گوهرهایی پراج از حکمت‌های
ناب و درس‌های زندگی را به رهروان جاده خوشبختی هدیه
می‌دهند.

و من، سرخوش از جام‌های حکمت و شادکام از توفیق حضور
در این محفل عرشی، با خود می‌گویم، کاش همه عروسها و
دامادهای سرزمین ایمان - که فرزندان معنوی این پدر مهربان
و حکیم‌اند - در آغاز راه زندگی از این حکمت‌ها بهره می‌بردند و
برای سفر طولانی و پرمخاطره خود از این خوان کرم توشه‌ای
برمی‌گرفتند.

بعد از بیان نکته‌ها، محبوب دل‌ها، از یک‌یک عروس‌خانم‌ها
وکالت می‌گیرند. این‌جا دیگر کسی برای «بله» گفتن ناز
نمی‌کند. بعد از چند نفر، آقا نام عروس دیگری را می‌خوانند
و با ذکر مهریه و یادآوری شروط، از او وکالت می‌خواهند...
برخلاف رویه دختر سکوت می‌کند، جمع در حیرتی سنگین
فرومی‌رود. آقا اندکی درنگ می‌کنند؛ «اگر وکالت ندهید عبور
می‌کنم...» دختر در حالی که بغض گل‌وبش را می‌فشارد، لب باز
می‌کند: «آقا چون شرط داره!» تعجب حاضران بیشتر می‌شود.
«چه شرطی دخترم؟» «به شرط اینکه شما من و پدرم را در
روز قیامت شفاعت کنید.» و کسی از کنار جلسه ادامه می‌دهد:
«آقا! ایشان دختر سردار رشید سپاه اسلام، شهید... هستند.»
جمع منقلب می‌شود. آقا متواضعانه می‌فرمایند: «دخترم! پدر
عزیز شهید شماست که باید از همه ما شفاعت کند!» مجلس با
یاد لاله‌های زهرایی (س) حال و هوای دیگری می‌گیرد. بهتر از
همیشه می‌توان حضور آن عرشیان را احساس کرد. اکنون آقای
محمّدی هم از دامادها وکالت گرفته‌اند و همه چیز برای اجرای
صیغه عقد آماده است.

بسم الله و بالله و علی سنّة رسول الله و علی منهاج
امیرالمؤمنین...

اینک خداوند مهربان را پیشاکرم که آرزوی مرا در آن محفل

شیرین به فضل و کرمش برآورده ساخت و با همت دوستان عزیزم «مطلع عشق» برای همه طالبان نیکبختی مهیا و در دسترس قرار گرفت. و اما چند نکته درباره این مجموعه:

اول: این «مجموعه» شامل چهار کلام و هفت رهنمود است. کلامها در حقیقت رهتوشه نظری به شمار می‌روند. در کلامها، با دانستنیهای ضروری درباره ازدواج و خانواده آشنا می‌شویم. و در رهنمودها، مهارتهای زندگی شیرین در پرتو آموزه‌های اسلامی را فرا می‌گیریم. در آغاز هر کلام و رهنمود، پنجره‌ای (اشاره) گشوده‌ایم تا به تماشای بهتر این بوستان معانی کمک کند. در انتخاب عنوان برای فرازهای گوناگون نیز کوشیده‌ایم تا در حد امکان منعکس‌کننده مقصود اصلی متن باشد، و در همه حال سعی بر این بوده است تا حال و هوای صمیمی جلسات حفظ و منتقل شود.

دوم: نکته‌های حاضر از مجموعه سخنان رهبر عالی‌قدر در جلسات عقد، طی یک دهه گذشته، فراهم آمده است و گزارشی از این خطبه‌ها به حساب می‌آید. رهبر عزیز ما در این مجالس در مقام بیان همه دیدگاههای خود درباره ازدواج و خانواده نبوده‌اند، بلکه به مناسبت آغاز زندگی جمعی از فرزندان، آنچه را که اسرار کامیابی آنان می‌دانسته‌اند، صمیمانه تذکر داده‌اند.

اگرچه مخاطب این نکته‌ها در اکثر موارد جوانان آغازگر راه زندگی مشترک هستند، در عین حال، برای آنان که سالهایی از شروع زندگی‌شان می‌گذرد نیز سودمند و راهگشاست. در این مجموعه پدران و مادران نیز با نگاه ناب اسلامی درباره ازدواج، بیشتر آشنا می‌شوند و به‌ویژه مخاطب رهنمود هفتم، آنان هستند.

سوم: در پایان از همه عزیزانی که اینجانب را در تدوین این مجموعه گران‌بها یاری رساندند، به‌ویژه از مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی که منابع اصلی را در اختیار نهادند، تشکر می‌کنم. تلاش خالصانه این عزیزان را ارج می‌نهم و برایشان آرزوی موفقیت می‌کنم.

محمدجواد حاج‌علی اکبری

